

VÅGA VISA

SAMVERKAN OM UTVÄRDERING

**Nacka musikkola
Nacka kommun**

Hillevi Hogman
Sofia Wänström Sundström
Petra Hultenius
Ann-Sofie Ericson

Veckor för observationen, år 2015, v 10-12

2015-04-24

Innehållsförteckning

VÅGA VISA.....	2
Fakta om enheten.....	3
Typ av skola.....	3
Ledning.....	3
Organisation.....	3
Observationens metod.....	4
Sammanfattning.....	5
Skolans starka sidor.....	6
Skolans förbättringsområden.....	6
Jämförelse med tidigare observation.....	6
Genomförda kundundersökningar samt självvärdering.....	7
Målområde.....	7
Normer och värden.....	7
Utveckling, lärande och konstnärligt skapande.....	9
Elevernas inflytande och ansvar.....	17
Styrning och ledning.....	20
Samverkan med omvärlden.....	23
Referenser.....	25

VÅGA VISA

Hösten 2008 startade ett arbete för att utveckla observationer för musik- och kulturskolor, där idag Ekerö, Haninge, Huddinge, Järfälla, Nacka, Stockholm, Tyresö, Upplands Väsby och Värmdö kommuner deltar. Utvecklingsarbetet har skett i samarbete med Sveriges musik- och kulturskola, SMOK.

VÅGA VISA ska:

Utgå ifrån ett medborgarperspektiv

- Stimulera till erfarenhetsutbyte och ökat lärande
- Ge kommuner och skolor underlag till förbättring och utveckling
- Ge underlag för analyser och jämförelser mellan kommuner och skolor
- Utgöra en viktig del av kvalitetsuppföljningen
- Bidra till ökad måluppfyllelse

Observationerna avser den frivilliga delen av verksamheten i musik- och kulturskolor.

Metoden

Observationer i VÅGA VISA genomförs av pedagoger och verksamhetsansvariga. Observatörerna bildar lag som besöker en skola i en annan kommun under en period. Observatörerna skaffar sig en så heltäckande bild som möjligt av skolan och dess verksamhet genom verksamhets- och lektionsbesök samt genom intervjuer med elever, personal, skolledning och föräldrar. I uppdraget ingår också att ta del av skolans pedagogiska dokumentation. En metodbok styr och stödjer observatörerna i deras arbete. Observationen redovisas i en rapport som skrivs utifrån denna mall.

Metodbok och matris

Observatörerna beskriver och bedömer verksamheten utifrån fem områden:

- Normer och värden
- Utveckling, lärande och konstnärligt skapande
- Elevernas inflytande och ansvar
- Styrning och ledning
- Samverkan med omvärlden

Fakta om enheten

Typ av skola

Nacka musikskola drivs som en kommunal musikskola med expedition i Nacka Musik och konferenscenter, med undervisning utspridd runt om i hela kommunen.

Ledning

En verksamhetschef och en biträdande verksamhetschef leder arbetet med administrativt stöd av en koordinator.

En instrumentenhet administrerar instrumentuthyrning och ansvarar för instrumentvård.

Organisation

2866 elever, ca 60 % flickor och 40% pojkar

96 lokaler/rum och på 40 olika platser

Elever erbjuds 30 lektioner per läsår

19-25 timmars undervisning per vecka för heltid för lärare

Skolans riktvärde 75 elever per heltid och lärare

Barn och ungdomar 7-19 år erbjuds två musikskolecheckar per år, vilket innebär att varje elev kan gå två kurser per läsår.

Ämneskurs kostar 1080 kr och ensemble/kör/rytmik 530 kr, instrumenthyra 500 kr

Instrument/ämnen som erbjuds är: bleckblås (trumpet, trombon, valthorn), blockflöjt, gitarr, träblås (klarinet, oboe, tvärflöjt och saxofon), piano, Rockskolan, rytmik, stråkklass, violin, viola, cello och kontrabas.

I allmänhet sker undervisningen i elevens egen eller närbelägen skola. Undervisning på oboe, fagott, kontrabas, elbas, musikteori och musikdata, samt central orkester- och körverksamhet sker i centrala

Nacka. Undervisningen äger till största delen rum på elevernas fritid. Skolan bedriver en omfattande ensemble- och orkesterverksamhet.

Elever tas in kontinuerligt under läsåret. Lärarna hanterar alltmer själva elevadministrationen. Lärarna är i största möjliga mån indelade och organiserade i geografiska områden för att undvika alltför mycket resor mellan spelplatser. Det finns i stort sett inga köer till verksamheten.

Observationens metod

Besök av verksamheten har ägt rum 2-25 mars 2015:

70 lektionsbesök, 5 band/orkesterrepetitioner, 3 Karusellbesök, 2 stråkklass och Orkesterkonserten den 17 mars
 34 intervjuer och 15 kortare samtal med lärare
 5 intervjuer med föräldrar, 1 kortare samtal med förälder
 Intervjuer och samtal med 8 pojkar och 18 flickor i ålder 8-17 år
 Intervju av en förälder från Vänföreningen
 2 möten med ledningsgruppen
 1 arbetsplatsträff och 1 arbetslagsmöte

Vi har valt ut intervjupersoner varierat utifrån ålder, ämne och vilka som kunnat avsätta tid, elever som tagit sig tid och föräldrar som vi träffat på i olika sammanhang.

Vi har besökt de flesta lokaler, och lärare som vi besökt har beskrivit sina övriga undervisningslokaler.

Sammanfattning

Nacka musikskola firade 80 år som kommunal musikskola 2014 och har för närvarande 2066 ämneselever. Trots stora omställningar under senare år, med övergång till system med musikskolecheck och en allt hårdare konkurrens från andra musikskoleanordnare, visar Nacka musikskola sin styrka i sin breda och kvalitativa musikundervisning, som förenar tradition och vision och som fortsätter att attrahera nya elever.

Kommunens vision för musikskolan är "Växa med musik" och skolan arbetar efter målen

- en skola där elevens lärande och utveckling står i centrum
- en skola där tradition samspelar med modernitet
- en skola som bidrar till att göra Nacka till en av Sveriges bästa skolkommuner

Skolan har en mängd samarbetspartners; lokalt, regionalt och även internationellt.

Riktad verksamhet finns för barn med särskilda behov och verksamheten är väl utspridd lokalt vilket ger god tillgänglighet för invånare.

Genom att bredda ansvarsområden för medarbetarna vill ledningen uppnå en större grad av insyn och delaktighet för att öka skolans beredskap inför de pågående förändringarna i verksamheten

Nacka musikskola, med verksamhetschef och biträdande verksamhetschef samt 60 välutbildade och engagerade lärare, präglas av öppenhet, respekt och stor delaktighet. Musikskolan har en tydlig struktur med handlingsplaner och policydokument.

Det saknas gemensamma ämnesplaner, men alla ämnesgrupper har utformat en intern kursplan för respektive ämne eller område. Varje elev får ett individuellt elevuppföljningsdokument som är ett planerings- och utvärderingsverktyg för elever, lärare och föräldrar.

En inriktning mot att alltmer starta i yngre åldrar har bidragit till nytänkande och utveckling.

Skolans starka sidor

- Nacka musikskola visar sin styrka i sin breda och kvalitativa musikundervisning, som förenar tradition och vision, och som fortsätter att attrahera nya elever.
- Nacka musikskola präglas av öppenhet, respekt och stor delaktighet.
- En stor konsertverksamhet synliggör Nacka Musikskola
- Nacka musikskola samarbetar regelbundet med dels bibliotek och grundskolor i området, dels över kommungränserna tillsammans med andra musik-- och kulturskolor
- Medarbetarnas starka engagemang
- Välutbildade, behöriga lärare som litar på och uppskattar varandras kompetens
- Tydlig och väl utarbetad struktur och organisation

Skolans förbättringsområden

- Fortsatt arbete med värdegrundsarbetet
- Fortbildning för undervisning av elever yngre åldrar
- Hemsidans utveckling är ett förbättringsområde
- Arbetsmiljön för elever och musklärare ute på skolorna är varierande och behöver i flera fall förbättras och anpassas för verksamheten vad gäller teknik, instrument och överenskommelse med grundskolor som musikskolan delar lokal med bör upprättas angående förutsättningarna; städning, bemötande etc.
- Utveckling av gemensamma kurs- och ämnesplaner

Jämförelse med tidigare observation

Förbättringsområden i tidigare rapport Nuläge:2015
(år):2010

Ett aktivt arbete kring värdegrundsfrågor	Ett aktivt arbete kring värdegrundsfrågor. I "Handbok för personal" framgår tydligt kriterier för skolans värdegrund. Kollegiet påbörjade ett arbete med värdegrundsfrågor under tre dagar v 44 2014
En ökad samsyn om skolans utveckling mellan ledning och lärare	Tydlig struktur som lett till delaktighet och förståelse för helheten
Mer tid för pedagogiska diskussioner om elevinflytande och arbete med yngre elever	Det förs regelbundna pedagogiska diskussioner men viss efterfrågan på metodik för arbetet med yngre elever kvarstår.
Hemsidan är rörig och överskådlig	Ny uppdaterad hemsida är under utveckling och beräknas vara klar våren 2015
Se över lokaler när det gäller tillgänglighet och trivselfaktorer	Den fysiska miljön är varierande och behöver i flera fall förbättras och anpassas för verksamheten

Genomförda kundundersökningar samt självvärdering

Enligt kundundersökningen 2014 (1312 svar).

- råder det stor nöjdhet bland elever och föräldrar (97 %)
- Eleverna tycker att läraren "förklarar så att jag förstår" (97 %)
- Eleverna lär sig mycket (94 %)

Självvärderingen 2014 (24 svar)

- får mycket goda resultat inom de flesta målområden
- får något lägre omdöme angående samverkan med samhälle, arbetsliv och högre utbildning
- får något lägre omdöme angående aktivt arbete för att bryta traditionella könsroller
- får lägre omdöme angående den fysiska miljön som stödjande utveckling och lärande
- får lägre omdöme angående möjligheter till kompetensutveckling inom ramen för skolans uppdrag

Målområden

Normer och värden

Beskrivning

Värdegrundsarbete

Nacka Kommun har visionen "Öppenhet och Mångfald", och flera lärare hänvisar till detta vid samtal och frågor om normer. De dagar om värdegrundsfrågor som genomförts hösten 2014 har ökat medvetenheten och en del av personalen för en levande diskussion om frågorna i olika arbetsgrupper.

I ett dokumentet från dagarna om värdegrund uttrycks tre fokusområden rörande

Första elevträffen;

- eleven i fokus - skapa förväntan, musikalisk upplevelse, mersmak. en känsla av att lyckas - jag kan. För att göra lika måste vi göra olika.
- varandra i fokus - dela med sig, hjälpas åt
- målen i fokus - spela och skapa relation. Ge information om NM:s pedagogiska tänk och verksamheten

Flera lärare uttrycker att alla ska vara välkomna och få ett respektfullt och värdigt bemötande. Mångfald kan handla om inkluderande både vad gäller elever med olika bakgrund och musikstilar och instrument.

Plan och dokumentation för skolans värdegrundsarbete framgår i såväl kursplaner som i dokumentation från de tre studiedagarna hösten 2014, men arbetet är inte fullt ut förankrat hos alla medarbetare. Vid samtal med personalen framgår uppfattningen att ämnet inte har prioriterats på senare tid.

En lärare påpekar att man tidigare, som traditionen har varit, har haft enbart manliga dirigenter till blåsorkestrarna, men att man nu, sedan flera år har en kvinnlig dirigent. I kollegiet har man också diskuterat det faktum att lärarna i grundskolan är övervägande kvinnliga, och att de manliga lärarna i musikskolan kan vara kompletterande förebilder.

En lärare säger: "Flickor har ibland fått mer framträdande roller än pojkarna i ensemble, och då har jag känt att jag måste hjälpa pojkarna, för tjejerna har haft lättare för sig".

"Huvudsaken är att det är rättvist för eleverna, för de personer de är, oavsett kön. Det är mycket viktigt att se alla, att tala om att alla, oavsett instrument och stämma, är precis lika viktiga, alltid. Det blir naturligt trevligt i gruppen då" menar lärare som vi talat med.

Förhållningsätt mellan elever och personal

Elever och lärare möter varandra med respekt och de flesta lärare hälsar på eleverna med elevens namn på de lektioner vi observerat. Lektioner börjar och avslutas i tid.

Två elever repeterar inför en stor konsert. Läraren förebildar och eleverna hänger på i refrängen.

Stämningen är nästan uppsluppen och eleverna verkar förväntansfulla. De får veta att många medverkande under konserten kommer att hålla i var sin ficklampa och de tycker att det är stort!

Lärare och elever trivs ihop: "Kan vi inte ta..?" – "Jo, den tar vi" svarar läraren.

En kille på 14 år får frågan om han vill medverka på en konsert. Det vill han om det finns andra killar i samma ålder. Läraren försäkrar då att flera jämnåriga pojkar kommer att delta.

Utveckling, lärande och konstnärligt skapande

Beskrivning ”Arbetsätt”

Pedagogik och metoder

Vi observerar att lärarna använder sig av olika pedagogiska metoder. Många utgår från spelboken kombinerat med elevernas önskemål. Andra lärare ser vi som undervisar helt utan noter och undervisningen bygger mycket på gehörsspel: lyssna, titta, härma.

Skolan har alltmer börjat undervisa yngre barn, och arbetar med att utveckla metodik för förskole- och lågstadiet barn. Tre arbetsgrupper undervisar 7-8 åringar i ”Karusellen”, som bedrivs i storgrupp och i tätt samarbete av fyra lärare, med tydlig gemensam planering. Vi har observerat alla tre grupperna och noterar att de ser olika ut. De tre arbetsgrupperna har nått olika långt när det gäller metodiken, berättar lärarna. Vi ser 4-åringar i grupp undervisas enligt Suzukimetoden, och undervisningen är lekfull och anpassad för de unga musikerna.

Lärarna uppger att de har pedagogiska diskussioner på linjemöten och Pedagogiskt forum. Vissa grupper har kommit långt i arbetet, andra efterfrågar fortbildning för att möta nya uppgifter som att arbeta med större och yngre barngrupper.

I samband med konsertplanering uppstår naturliga diskussioner om både pedagogik och metodik, menar lärarna. Då arbetar man tillsammans med kolleger och hämtar inspiration från och lär av varandra. Lärare berättar att de uppskattar kollegernas kompetens.

Flera lärare vittnar om att mycket fokus ligger på att synas och kunna göra bra och rolig verksamhet för eleverna och den pedagogiska diskussionen ges därmed mindre utrymme enligt flera lärare.

Två av gitarrlärarna har tillsammans skrivit 10 nybörjareböcker för gitarrundervisning för barn i 10 -11-årsåldern, och jobbar nu med en nybörjarebok för förskole- och lågstadiet barn. Lärarna berättar att det pedagogiska materialet utformas så att det är lekfullt för att eleverna ska tycka att det är kul.

En av lärarna påpekar att det har skett en tydlig förändring i undervisningen på senare tid. Eleverna kan inte koncentrera sig på ett moment lika länge nu för tiden som de har kunnat tidigare. ”Vi måste byta hela tiden, lägga in nytt, så att eleven inte tröttnar.”

Undervisningssituationen

Lärarna är förberedda inför lektionerna och behärskar sitt ämne.

Många lektioner inleds med uppvärmningsövningar, som ofta också är teknikövningar. I de stycken man sedan spelar refererar man till övningarna, som därmed sätts in i ett musikaliskt sammanhang.

Vi ser många exempel på att lärarna är lyhörda för elevernas önsknings. En lärare tar genast upp elevens eget förslag på låt och lär direkt ut hur den kan spelas. Vid en annan lektion visar eleven att hen hemma på egen hand har lärt sig starten på en populär sång från en film. Läraren lyssnar, eleven spelar upp den ordinarie läxan och läraren visar sedan hur man spelar fortsättningen på den populära sången. Det blir den nya läxan, istället för det som läraren hade planerat. ”Eleverna blir bra om de regelbundet får spela de låtar de själva vill”, säger läraren.

Vi observerar en elev i 9-årsåldern som improviserar på sitt instrument över ett givet antal toner medan läraren kompar och därefter spelar de båda tillsammans ett musikstycke med noter. Läraren uppmuntrar eleven att ”räkna in”. De arbetar med alla genrer, berättar läraren, men med utgångspunkt från det klassiska pianospelets grundläggande teknik.

Under en annan lektion spelar elev och lärare en duett som eleven själv har komponerat. ”Jag vill spela cello för att man kan spela både melodi och basstämmor” berättar eleven som är 14 år gammal.

Att använda ny teknik som mobil och internet är i dag självklart för de flesta, men då det saknas trådlös uppkoppling på en del platser begränsas möjligheterna.

En lärare ser vi som mailar noter direkt hem till eleven för övning hemma.

Hur eleverna stimuleras och utmanas i sitt lärande och konstnärliga skapande

Vi lägger märke till hur lärarna är uppmärksamma på när elever gör framsteg och att de ger direkt återkoppling och uppmuntrar dem.

Konstnärliga uttryck används i alla åldersgrupper och på alla kunskapsnivåer.

På många av de observerade lektionerna får eleverna improvisera och skapa egna melodier. Beskrivande ord och musikaliska uttryck används för att lotsa eleverna vidare, såsom ”fint att du använder dig av svaga ljud också” och ”hitta på lite olika”.

Flera lärare använder bilder för att beskriva spelteknik för de yngre eleverna, till exempel ”gungbräda” med stråken över alla strängar, ”åska” för snabba upp- och ner-stråk, ”borsta bort skräpet på strängarna” för vanligt slagkomp på gitarr.

Vi ser elvaåringar som bygger egna berättelser på sina egna rytmimprovisationer, och sjuåringar som med rösten ljudsätter sina kroppsrörelser i berättelser. Vi ser också hur sjuåringar själva föreslår alla rörelser som de tillsammans med läraren sätter ihop till en dans till inspelad musik.

Vi observerar elever i Funkisgruppen¹ som spontant klappar i händerna och dunkar kompisen i ryggen för att uttrycka sin glädje över att spela, sjunga och vara med i gruppen.

Hos en del lärare förekommer sparsamt med återkoppling och boken följs i första hand.

Elever berättar om alla konserter och föreställningar som planeras, och att de tycker om att uppträda. Det är kul och spännande att inför en konsert få spela ihop med andra, berättar de.

Samarbete och självständighet

På många lektioner erbjuds eleverna att spela tillsammans och att på enkla sätt arrangera musiken. Elever uppger vid samtal att de har spelat med i många olika sammanhang med flera olika instrument. På en observerad lektion spelar tre elever tillsammans, fast de egentligen har var sin enskild tid.

Under sånglektioner med 2-3 elever turas de om att sjunga solopartier i sångerna de valt, de ger improvisationer till varandra och sjunger tillsammans, med eller utan mikrofon.

Skolan har också en omfattande ensembleverksamhet både i tillfälliga och i fasta ensembler:

¹ verksamhet för elever med viss funktionsnedsättning

Ensembleformer för fiol, altfiol, cello och kontrabas finns för barn från och med åk 2 till och med gymnasiet.

Lokala ensembler: Stråkligan, Älta stjärnstråkar, Igelboda lokalensemble och Stålsträngarna.

Centrala ensembler för stråk: Nacka Unga Stråkar, Nacka Stråkorkester och Nacka Sinfonietta.

Nacka musikskola har också stråkklasser på fyra skolor i kommunen, och alla elever i årskurs 1-3 på dessa skolor har möjligheten att lära sig spela fiol eller cello. På Igelboda skola och Älta skola drivs stråkklasserna helt i Nacka musikskolas regi. Eleverna spelar två gånger i veckan, en gång i instrumentgrupper med ca fyra klasskamrater och en gång i veckan med hela stråkorkestern i en orkesterlektion.

Även elevernas klasslärare och fritidsledare är med och spelar. Kostnaden är 1610 kr/termin. På Skuru skola och Orminge skola drivs stråkklasserna i samarbete med skolorna.

Elever på träblås- och bleckblåsinstrument kan få spela i blåsensembler/orkestrar, från och med åk 2 till och med gymnasiet: Storbandet, Pre-Nackablåset, Nackablåset och Nacka Symphonic Band.

Slagverkselever spelar tillsammans med Nackablåset och Nacka Symphonic Band och i rockband och har också egna ensembler: Nacka Latin Combo, som spelar Samba, Salsa och Världsmusik och Nacka Slagverksensemble, med elever från låg-, mellan-, högstadiet och gymnasiet, som spelar många olika musikgenrer, bl. a klassiskt, pop och latin.

Elever som spelar elgitarr, elbas eller trummor har möjlighet att spela tillsammans i rockband.

Inom Nacka musikskola finns också Rockskolan, en alternativ undervisningsform där elever på elgitarr, elbas och trummor får en grupplektion på sitt instrument direkt följd av en ensemblelektion. Gitarr-, bas- och trumlärare arbetar i lag.

Sångelever har många tillfällen att musicera tillsammans. Grupplektioner i solosång 1-4 elever per lektion, sång i grupp med 5-12 elever, körsång för åk 1-4 och projekt med flera körer/sånggrupper tillsammans med instrumentalister.

Blockflöjts elever spelar tillsammans på blockflöjter i olika tonlägen både på ordinarie lektioner och i ensembler. Man bildar tillfälliga ensembler inför lokala konserter, både rena blockflöjtsensembler och tillsammans med andra instrumentgrupper. Som fast ensemble finns Nacka Pipare, en central blockflöjtsensemble med elever från högstadiet och gymnasiet.

Olika former av läger/speldagar förekommer, dels sommarläger, dels olika dagläger för eleverna i ensemblerna och orkestrarna.

En elev som spelar och sjunger med ett band med elever från andra lärare och ungdomar utanför Nacka musikskola, vill få hjälp med en låt som de ska spela in. Eleven får instruktioner om hur hen kan hitta en ackordanalys och text på internet så att de kan jobba med det på nästa lektion.

Vi ser många lärare som visar eleverna hur de ska öva, både den aktuella läxan och generella övningar. För en elev som behöver få både starkare och snabbare fingrar, visar läraren en övning: "Gör det här med varje finger tio sekunder varje dag".

När en elev säger "-Jag vill spela snabbt", svarar läraren att "Då är vägen att spela långsamt".

Hur verksamheten utformas efter elevers olika förutsättningar

En lärare berättar att i ett av rockbanden hade tre av medlemmarna spelat tillsammans sedan tidigare, och när basisten kom till, blev hen en i gänget. "Det är så roligt att se att de knyter an till varandra privat. Nu har de spelat ute på egen hand och tjänat pengar!"

Med stor del enskild undervisning finns förutsättning att möta varje elevs behov och att anpassa undervisningen efter dennes förutsättningar och önskemål.

Allt fler appar i mobilerna blir till praktiska hjälpmedel för elever med skilda funktionsnedsättningar. En "blind-app" till exempel blir till stöd för en synsvag elev och hjälper även föräldrarna som lättare kan stödja sitt barn hemma.

Flera lärare uppger att de har eller har haft elever med ADHD och att det fungerar bra att inkludera dem i den ordinarie verksamheten. För de eleverna är enskilda lektioner att föredra, enligt en av lärarna. En föreläsning för hela kollegiet och enskilda lärares individuella studier av ämnet har varit till stöd för arbetet.

Sedan flera år har skolan erbjudit FUNKIS, som är en verksamhet riktad till elever med viss funktionsnedsättning. Inspiration och vägledning har de lärare fått som deltagit i det nationella projektet Pascal² Sverige.

Nacka Funkis tar emot en grupp om ca 10 elever i veckan. Eleverna är pojkar och flickor i 10 -13-årsåldern med olika diagnoser. Två lärare leder lektionerna tillsammans sedan flera år. Lektionerna är 60 minuter långa och innehåller många varierade moment som eleverna verkar bekanta och trygga med. På lektionen vi besöker är alla elever entusiastiska och det råder en fin stämning och koncentrationen är stabil under hela lektionen. Lärare och elever interagerar med varandra och lektionen är omväxlande med sång, rörelse och spel på instrument. Eleverna har stor möjlighet att improvisera och vara delaktiga trots olika begränsningar. Ett av barnen är rullstolsburen och får hela tiden hjälp av sin ledsagare. De båda lärarna som samarbetat i flera år uppskattar varandra och menar att deras olika personligheter och kompetenser är tillsammans en förutsättning för att det ska fungera.

Flera lärare menar att varje elev har sina individuella förutsättningar, bara på lite olika nivå. I stället för att tänka "genus" så upplever lärare att det är bättre att tänka just individuellt utifrån varje enskild elev.

Nacka musikskola har ingen kurs riktad till avancerade elever, men vi läser i ett av skolans konsertprogram att "Vi stödjer elever som vill förbereda sig för högre musikstudier och uppmuntrar elever att pröva olika konstnärliga uttryck, instrument, genrer och att medverka i olika musikaliska sammanhang".

Framträdanden och utställningar

Konsertverksamheten lyfts fram som en av skolans styrkor av lärare vi pratar med. Organisationens struktur stödjer orkester- och konsertverksamheten, och 4 lärare är konsertansvariga. Vid planering av vårens konserter framgår att de flesta lärare strävar efter att erbjuda eleverna minst ett konserttillfälle per termin.

² Nätverk för funktionshindrades tillgänglighet till musik- och kulturskolornas verksamhet

Det finns möjligheter för eleverna på alla kunskapsnivåer att framträda. Lärarna kan ha egna avslutningskonserter där alla som vill kan medverka. De som inte vill ska inte känna något tryck/förväntningar, berättar flera lärare. De yngsta, helt nybörjare, har ofta någon förälder med på lektionerna. "Då kan både jag och föräldrarna applådera barnen. Någonstans ska framträdanden börja, så varför inte i en så trygg miljö som tänkas kan?", säger en av lärarna. För de elever som inte kan, vågar eller vill spela på de riktigt stora konserterna ordnar man andra tillfällen att framträda, såsom cafékonserter och mingelkonserter (även på bibliotek) dit föräldrar är välkomna.

Elever och lärare genomför skolkonserter, bibliotekskonserter, höst-, jul- och vårkonserter, instrumentdemonstrationer, medverkar vid kommunala evenemang och genomför årligen flera större konserter.

Den årliga Orkesterkonserten i Nacka Aula 2015: Skolans orkestrar representerade alla nivåer utom de allra yngsta. Lokala ensembler, Nacka Unga Stråkar, Stråkorkestern, Bandet "Rock, Scissor, Paper" och Sinfoniettan bjöd på musik från "Klassiskt till Rock via Folkmusiken" med elever från olika delar av Nacka.

Blockflöjtens Dag, varje år i Nacka Aula, med elever och lärare från Nacka musikskola.

Under höstterminen 2014 gjorde man en allmän nybörjarkonsert som ingick i Nacka Musikfestival.

Scenen i Nacka Aula fylldes av ca 175 elever på olika instrument varav 50 elever på gitarr.

Vad som ska framföras på konserterna avgörs främst av lärarna, men lärare har även bett sina elever att "rota i nothögen hemma" och plocka fram någon favoritlåt att spela på konserten.

På körlektion med 12 lågstadiesbarn övar man för konsert. Sångerna har valts dels av barnen dels av läraren, och nu diskuterar man tillsammans i vilken ordning de ska framföras på konserten.

För de elever som medverkar i orkestrar/ensembler och därmed i framträdanden, är orkester-/ensemblestämmor en naturlig del av repertoaren på lektionerna.

Några lärare uppger att ledningen gett uttryck för att det ibland är för mycket konsertverksamhet, något som flera av lärarna bekräftar. De berättar att "man nästan drunknar av all extra administration". "Men vi måste synas", och eleverna gillar verkligen att det händer så mycket.

Bedömning i text för "Arbetsätt"

Diskussioner om undervisningens innehåll förs i såväl ämnesgrupper som inom Pedagogiskt forum.

Ämnesskickligheten i kollegiet är i allmänhet hög och lärarna är väl förberedda inför lektionen men metodik för att undervisa de yngre eleverna behöver utvecklas vidare.

Verksamheten inriktas mycket på det rent tekniska - att lära sig spela rätt och hantera sitt instrument - men lärarna ger även eleverna verktyg för och förslag på konstnärliga uttryck. De är lyhörda för och uppmuntrar elevernas personliga uttryck.

Lärarna är överlag lyhörda för sina elevers behov och anpassar undervisningen till var och en.

Den omfattande ensembleverksamheten ger ofta eleverna möjligheter till samarbete.

En lärare berättar att hen håller gruppmöten med föräldrar, bland annat utvecklingssamtal i grupp. Även här används elevuppföljningsdokumentet för planering och uppföljning.

Lärare berättar också att de spelar in elevernas spel på lektioner och konserter och skickar ljudfilerna hem till eleverna och föräldrar. "Det är väldigt uppskattat, både av eleverna själva och av föräldrarna", kommenterar lärarna.

Ett av rockbanden spelar varje år in en CD. Eleverna lånar själva en studio på sin ungdomsgård och läraren hjälper till med inspelningen. "De dokumenterar sin utveckling. Och växer!", säger läraren. Många konserter dokumenteras också i videospelningar som läggs upp på hemsidan.

Varje år avsätts ett par dagar för lärarna att reflektera över och utvärdera sin undervisning, och utifrån erfarenheterna planeras därefter kommande verksamhet.

Fysisk miljö

Lokalerna ute i skolorna varierar mycket i ändamålsenlighet.

I många fall behöver lärarna anpassa lokalen, ta fram stolar och instrument och lyfta undan möbler. Det förekommer att man under arbetsdagen får byta lokal. Lärarna menar att bemötandet av den ordinarie personalen på skolorna oftast är god och välkomnande, men de säger också att "Det är skillnad att arbeta i våra egna lokaler och på skolor där vi har en egen korridor och etablerad verksamhet sedan många år tillbaka, mot att vara ute på vissa skolor. Det är inte alltid man blir igenkänd och ibland har klasslärare glömt att vi musiklärare har arbetstid i ett rum där de planerat ett möte".

En elev svarar på frågan om miljö och tillgänglighet: "Det är väl OK... jag tänker inte så mycket på det" varefter hen plockar fram sitt instrument och lektionen börjar.

Någon lärare har uttryckt att det kan vara skräpigt i klassrummet ute på en skola och att akustiken ibland är "slamrig". Vi observerade att några pianolärare saknar tillgång till två pianon i lektionssalar, något som försvårar undervisningen. Dubbelstolar för flera pianoelever som spelar tillsammans är önskvärt, menar en lärare.

Vi observerar att tekniken inte alltid fungerar, vilket skapar en viss frustration även om lärarna löser situationen och får ändra i planeringen. "Kopiatorn funkar inte – så då tar vi några "gamlingar".

På ett par skolor observerade vi att det saknas hiss. På andra håll finns mycket goda förutsättningar för verksamheten med trådlös uppkoppling, ljusa och ändamålsenliga lokaler samt fungerande ljudanläggning.

I Nacka Aula ser vi hur elever och lärare hjälps åt med mycket praktiskt arbete både före och efter orkesterrepetitionerna varje vecka, liksom inför den stora orkesterkonserten. Elever och lärare bär respektive skjuter och drar stora instrument och ljudanläggningar från sina lektionssalar till aulan och tillbaka efter orkesterrepetitionerna. Flera medarbetare uttrycker frustration över det merarbetet och menar att det vore önskvärt med personal avdelad i form av tekniker/vaktmästare för att flytta och lyfta instrument och ljudanläggning.

Utrymmet bakom scenen i Nacka Aula är opraktiskt och skapar onödigt stora problem eftersom stora instrument ska tas in och ut genom trånga passager. Lärare och de äldre eleverna hjälps åt, men "bemanning inför större evenemang är otillräcklig, vilket skapar stress", säger en lärare.

Elevernas inflytande och ansvar

Beskrivning

De flesta lärare använder skolans elevuppföljningsdokument, som fungerar som en mall för planering och uppföljning. Vid terminsstart skriver lärarna, tillsammans med eleverna, in planeringen för kommande termin och vid terminsslutet går läraren och eleven igenom hur terminen har varit. Här finns plats att följa upp och utvärdera de olika aktiviteterna under terminen och eleverna får därmed inflytande över sitt lärande.

Under lektionerna är lärarna tillmötesgående mot eleverna när de kommer med önskemål om t ex låtval och övningar. Kommunikationen mellan lärare och elever kan låta till exempel så här: "vill ni köra tillsammans?", "Välj vilken låt ni vill börja med", "Nästa vecka tar jag med noter på din önskelåt" och "Skriv ned länken på Youtube så tittar vi på den coola filmen tillsammans nästa vecka".

Vi ser många exempel på hur lärarna anpassar undervisningsmaterialet till elevernas önskningsom repertoar. Lärarna frågar regelbundet eleverna om vad de vill spela nästa lektion och har sedan med sig notutskrift på elevernas önskade låtar.

En lärare berättar att hen tar reda på elevernas mål vid läsårsstarterna. Eleverna får individuella utvecklingsplaner som bygger på vad de själva vill göra, men sen måste läraren ändå styra, som vet vad som krävs: "Det här behöver du kunna för att spela det där." och "Om en elev kommer med en önskelåt som är för svår kan man ta en takt eller två och göra en övning på den. Och låten kan få vara ett långsiktigt mål, ett långtidsprojekt."

I rockbanden är det vanligast att eleverna väljer låtar och läraren tar fram notmaterial och arrangemang. Flera lärare berättar att de brukar vara förberedda så att de kan ge eleven ett par olika förslag på låtar att öva in. Någon berättar att de tillsammans på lektionen brukar träna på att skriva ned noter på någon låt som eleven vill lära sig.

Flera lärare lägger vikt vid elevens önskningsom och tar hänsyn till det i planeringen av lektionens upplägg. Vid ett tillfälle med en enskild elev frågar läraren "Vad vill du göra idag?" Eleven svarade att hen tänkte på det igår och presenterade sedan hur hen önskade att lektionen skulle vara upplagd. Läraren följde elevens förslag, men lade även till övningar och stycken. Läraren förklarade varför de behövde göras. En annan elev sa att hen inte upplevde att man fick vara med och bestämma, men beskrev samtidigt vad som var roligt att göra och hen skulle fortsätta minst flera år till.

Lärare har berättat om hur elever är delaktiga i planering av konsert då de ibland har fått skriva egen musik, välja repertoar och bestämma klädsel etc. Elever tillfrågas också om vilka spelkompisar de skulle vilja göra samarbeten med.

Lärare har försökt förmå elever att ta ansvar och vara mer delaktiga i planering inför olika samarbeten, och även uppmuntrat dem att vara delaktiga i t ex kontakter och uppdrag via RUM³, men de upplever en viss trötthet bland framförallt äldre elever, och att det finns ett motstånd mot att ta sig an vissa uppgifter.

Demokratiska arbetsformer

Skolan har en aktiv vänförening vars syfte är att stödja elever och lärare och vara ett bollplank för skolans ledning och personal. Föreningen finns med i bakgrunden och hjälper till med praktiska moment som att ordna med fika i pausen på en större konsert. Föräldrar ges tillfälle att träffas och samtala med varandra under enkla former. Vi observerade ett par föräldrar som utväxlade erfarenheter i samband med den stora Orkesterkonserten.

Vi hörde också en representant från vänföreningen tilltala hela publiken i Nacka Aula för att inspirera fler att stödja föreningen. "Det behöver inte vara enbart föräldrar - alla som vill kan vara med".

Flera lärare påpekar vikten av kontakt med föräldrarna. "Jag vill att föräldrarna ska vara med, de ska veta vad som händer på lektionerna. Föräldrarna vet inte vad de missar om de inte engagerar sig i barnens musikutveckling", säger en lärare.

På personalmöte tas den nya funktionen "Ris och Ros" på hemsidan upp där elever och föräldrar kan skicka in sina synpunkter.

Strukturen med arbetslag och arbetsgrupper bidrar till att information delas och förs vidare. En gemensam blogg för personalen blir ytterligare ett kommunikativt hjälpmedel som skapar transparens och delaktighet trots att lärarna är så spridda rent geografiskt.

Vid Orkesterkonserten i Nacka Aula blev samarbetet och respekten mellan både lärare och elever tydlig. Kollegorna samarbetade och fördelade uppgifterna under repetition och konsert så att alla, lärare och elever hjälptes åt.

Varje år genomförs en kundenkät som kollegiet tar del av. Resultaten diskuteras på gemensamma möten och ligger till grund för strategi för det fortsatta arbetet. På liknande sätt arbetar skolan med den "Självvärderingen" som genomförs vartannat år.

Resultaten kommer eleverna tillgodo genom utveckling av undervisning och verksamhet.

³ Riksförbundet Unga Musiker

och läraren om hur terminen varit, vad som varit meningsfullt eller vad som eventuellt bör förändras i undervisningen. Dokumentet återkopplar olika aktiviteter och ger eleven möjlighet till inflytande och ansvar för det egna lärandet och kan även vara vägledande för läraren.

Diskussioner kring elevuppföljningsdokumentet har påverkat den pedagogiska praktiken på skolan. Skolans ledning har också introducerat fortbildningsformen "Bjud in", där lärarna besöker varandras lektioner.

Ledningen har gett ett stort stöd för en verksamhet med orkesterspel i fokus, uppger flera lärare.

Ledarskapet upplevs som fokuserat på framtiden, men att cheferna är upptagna med administrativa och praktiska uppgifter. "Nacka tittar framåt, det är spännande" uttrycker ledningen till oss på möte.

Nacka musikskolas ledning har en ambition att fler medarbetare aktivt medverkar i skolans utveckling. En del i det arbetet är en utveckling mot flera ansvarsområden. Ett ansvarsområde definieras som ett avgränsat uppdrag som en medarbetare ansvarar för läsårsviss.

Uppföljning och kvalitetsarbete

Skolan använder bland annat utfallen i kundenkäterna som underlag för att forma handlingsplaner för utvecklingsarbetet.

Vi läser i "aktivitetsplan Handlingsplan för verksamhetens mål 2015":

Skolledning och LIR (Linjerepresentanter) genomförde tillsammans en utvecklingsdag i början av januari 2015. Bland resultaten från dagen framkom ett behov av att bättre kommunicera ut en handlingsplan för verksamhetens mål. En ambition blev att inte tänka för stort utan bryta ned i fler delmål.

Då formulerades tre fokusområden:

- Eleven i fokus (hur gynnar vi eleven)
- Varandra i fokus (hur kan vi hjälpas åt)
- Målet i fokus (enas om gemensamma mål)

Ett medvetet arbete med utvärdering och uppföljning sker, enligt biträdande verksamhetschef. Vid personalmöte uppmanas personal att gå in på bloggen och fylla i utvärdering. Resultaten i form av utveckling av kurser och verksamhet kommer sedan eleverna tillgodo.

Elevuppföljningsdokumentet används av de allra flesta lärare även om det ibland omformas och justeras. Vi observerar också att flera elever använder en särskild anteckningsbok som logg för varje vecka där hen själv för anteckningar över genomförda övningstillfällen och skriver in aktuella uppgifter att träna på.

Vi får veta att skolan har ett system för att följa upp varför elever slutar i musikskolan. Ofta känner lärare till orsaker, men det finns även möjlighet för föräldrar att på hemsidan fylla i ett formulär och berätta om hur de upplevt skolan och om anledning till att elev slutat.

Personalens utbildning och kompetens

Lärarna har högskoleutbildning, i flera fall både musiker- och pedagogutbildning.

Kompetensutveckling sker under läsåret, med fokus på Playalong⁴ och även kurser i hur man hanterar skolans olika administrativa system. Lärare uppger sig vara nöjda med fortbildningen som ges, men flera efterfrågar mer fortbildning i hur man undervisar yngre elever. En del av fortbildningen sker genom att kollegor delar med sig av sina kunskaper och erfarenheter, det uppger flera som något positivt. Kollegiet arbetar med "Bjud in" där lärare besöker varandras lektioner under varsin dag.

En föreläsning och egna studier i ämnet har varit stöd för lärarnas arbete med elever som har viss funktionsnedsättning, och någon lärare har även deltagit i Pascal Sverige. Liksom allt fler elever integreras i grundskolan möter också musiklärarna i Nacka musikskola elever med särskilda svårigheter. Det framkommer hos några lärare önskemål om fortbildning inom detta område.

Nacka musikskola har i samarbete med Ingesund musikhögskola en pågående högskoleutbildning i fiolmetodik.

Individuella kompetensutvecklingsplaner finns inte, och flera lärare uppger att möjligheten till individuell fortbildning finns, men i mindre omfattning.

"Det är svårare att få pengar till fortbildning nu än tidigare" berättar lärarna. Det finns en lärarrepresentant som ansvarar för att ta fram uppgifter om hur och var man kan söka medel för olika fortbildningskurser.

Samverkan och övergångar

Det finns en formell rutin för hur elever som önskar byta lärare hanteras och den är känd inom organisationen. I rutinerna ingår både administrationen av förflyttning av elev och relationen mellan den "gamla" läraren och eleven, där man uppmärksammar att det är värdefullt att göra ett avslut, "säga hej då" till varandra. Här ingår också rutiner för elevers ämnesbyten.

Det råder öppenhet bland lärarna att samtala om och hjälpa varandra och elever vid byte av lärare och att slussa vidare elever till annan lärare. Om man själv känner sig begränsad angående genre eller liknande är det också naturligt att hjälpa eleven vidare till lämplig kollega, berättar några lärare vi talat med.

Lärare som behöver fylla på med nya elever hämtar själva uppgifter från ett datasystem och erbjuder en plats. Elev och lärarbyten har på så vis effektiviserats så att inga platser står "tomma".

Lärarna är indelade i arbetsgrupper och har olika ansvarsområden:

Linje(ämnes-)lag med valda linjerepresentanter (LIR) som deltar i möten med skolledning.

Konsertområdesrepresentanter väljs av lärare inom det geografiska området för att organisera sitt ämne och organisera konsertverksamheten inom området.

Lärarna är uppdelade i geografiska områdeslag, och uppgifterna att vara områdesansvarig, skolansvarig och rumsansvarig fördelas inom respektive grupp.

Konsertområdesansvariga leder områdesmöten, ansvarar för den lokala konsertverksamheten och deltar regelbundet i möten med skolledningen.

Lärarna har också andra definierade ansvarsområden, bland annat orkester, ensembler, körer, arrangering, ackompanjemang, teknik, affischer, dokumentation av viktiga händelser, hemsida, 3-kampen, planering,

⁴ Playalong är en webbaserad tjänst där du lär dig spela gitarr, trummor, bas, keyboard, saxofon, cello, fiol, sång m.m.

Hur samverkan genomförs

Lokal samverkan:

- I flera grundskolor finns stråkklasser där eleverna erbjuds stråkorkester under skoltiden och lektion under fritiden. Samverkan med grundskolan är väl etablerad och Nacka musikskolas elever konserterar också regelbundet i grundskolorna.
- Varje år genomför hela kollegiet 3-kampen under v 8. Samarbetet är utformat, tillsammans med två andra musikskolor i länet, som en tävling, och har utvecklats med syfte att komplettera musikundervisningen i grundskolan enligt Lgr11. Den ordinarie undervisningen ställs in och alla lärare i musikskolan är delaktiga, även med sina musikelever.
En lärare uppger att hen först varit skeptisk till projektet, men ansåg senare att det varit ett bra sätt att få kontakt ute på skolorna.
- Samverkan sker med biblioteken i Nacka med konserter och skolan medverkar vid evenemang på Nacka Kommunhus.
- Inom "Skapande skola" samarbetar Nacka musikskola med grundskolan i olika musikprojekt.
- Skolan samverkar också med Nacka Gymnasium i samband med student-utspring, med Dieselverkstaden med konserter och instrumentdemonstrationer vid Nacka Musikfestival och Nacka musikskolas slagverksensemble Nacka Percussion Band har samarbetat med Nacka Musikklasser vid konsert.
- Musikskolan och Nacka kyrka har ett flertal tillfällen samarbetat kring orkesterkonserter som många av musikskolans äldre elever medverkat i.
- Samarbete med Björknäs Fritidsgård: Nya kurser i "Sångcoachning, låtskriveri och grundläggande inspelningskunskaper för singer/songwriters i alla åldrar".
- Musikskolan anordnar och genomför lägerverksamhet i samarbete med Tollare Folkhögskola.

Regional samverkan:

- Nacka musikskola har ett årligt samarbete med KTH's Akademiska Kapell och med studenter från Kungl. Musikhögskolan.
- Projektet Legenden om Baldr, nyskriven musik för elever vid Nacka musikskola och Värmdö Kulturskola samt Länsmusiken i Stockholm, med skolkonserter och avslutningskonsert på Musikaliska,
- Samarbetsprojekt med Nacka Sinfonietta, slagverkare från Nacka Musikskola och Drottningholms Barockensemble med konserter och medverkan på Stockholm Early Music Festival.
- Nacka Symphonic Band marscherar från Kungsträdgården till Skansen varje 6 juni
- Samarbetsprojekt med SMI: en slagverksdag

Nationell samverkan:

- Nacka Symphonic Band medverkar i RUM-festivaler
- Slagverkselever deltar i SPIS-festival i Vallentuna då slagverksensembler från musik- och kulturskolorna i Vallentuna, Västerås, Norrtälje, Arvika, Mölndal, Upplands-Väsby, Musikkonservatoriet i Falun, Örebro Musikhögskola, SMI och KMH medverkar.

Internationell samverkan:

- Sånglärare deltar årligen med sina elever i välgörenhetsprojektet "Star for Life", som stöder skolprojekt i Sydafrika och genomförs tillsammans med svenska och internationella artister, bland andra Star Choir South Africa och Triple & Touch.

Referenser

Nacka Kommun Hemsida Mars 2015

www.nacka.se/web/kultur/musik_musikskolor/presentationavskolorna<http://www.nacka.se/web/kultur/musik_musikskolor/presentationavskolorna>

Alliansens resursfördelning KN 2015-2017

Välfärd samhällsservice Årsbokslut 2014 KFKS 2013/082-040

Välfärd samhällsservice mål och budget 2015 KFKS 2014/240-041

Internbudget Produktionsverksamhet KFKS 2013/082-040

Auktorisationsvillkor KFKS KFKS 2008/567 och

bilagor med Tillämpningsanvisningar avseende kundvalssystem för musikskolan 1 juli 2010

Uppföljningsplan 2015 för Musikskolan

Uppföljning till Auktorisationsvillkor, 2015-01-12

Nacka Musikskolas dokument:

Organisationsträd 2015

Aktivitetsplan "Handlingsplan för verksamhetens mål 2015" (uppföljning Djurönäset 2015-01-08)

Fortbildning för personal 2015-03-05

Skolutvecklingsmodell

BjudIn veckor- instruktion. 2015-03-05

Handbok för personal/ januari 2015

Kursplan för:

Rockskolan 2015-03-14

Sång, rytmik, tvärflöjt, violin, bleckblås, klarinett o saxofon, blockflöjt, gitarr, cello, stråkklass, orkestrar, 2014-05-21

Ämnesplan för:

Nacka Pipare, Nacka Funkis, Boo blockflöjtsensemble, orkestrar, Saxomatic 2014-05-21

SKoT läsåret 14-15 2014-05-14 Samspel, Konsert och Trivseldagar, reglering av årsarbetstiden utanför ordinarie arbetsdagar

Aktivitetsplan för bibliotekskonserter 2015-03-14

Policydokument gällande

- Elev önskar byta lärare 2015-02-09
- Introduktion för nya medarbetare 2015-02-09
- Första mötet med ny elev 2015-02-09
- Elevuppföljningsdokument 2015-02-09
- Återkoppling till föräldrar gällande undervisningen (2014-06-18)

Legenden om Baldr. 2014, ett tonsättarprojekt mellan Nacka o Värmdö Musikskolor, Länsmusiken m.fl.

Kundundersökning april 2014 Nacka Musikskola CMA Research AB

Självvärdering kultur- och musikskola, Pilen Marknadsundersökningar Maj 2014

Våga Visa rapport Nacka Musikskola 2010 v 45-46

Välfärd samhällsservice Årsbokslut 2014 (verksamhetsresultat)

Lokalschema med adresser

Matrikel, personal 2014-15

Dokument (PP) fr. vecka 44 om arbetet med värdegrund

Programblad Orkesterkonsert 17 mars 2015

